

ความต้องการจัดการสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบล
หนองใหญ่ อำเภอนาทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

Requirement for Welfare Management to Improve the Quality of Life of
the Elderly Nong Yai Subdistrict Administrative Organization,
Phon Thong District, Roi Et Province

ภูมิพัฒน์ ทิพย์ประเสริฐ¹, จิรติกา พูลเพิ่ม², เสกสรรค์ สนวา³

Poomipat Thiipprasert¹, Jirattikan Poonperm², Seksan Sonwa³

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด^{1,2,3}

Public Administration, Faculty of Law, Roi Et Rajabhat University^{1,2,3}

Corresponding author, e-mail: 63433301022@reru.ac.th¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอนาทอง จังหวัดร้อยเอ็ด และ 2) ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอนาทอง จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเป็นตัวแทน ผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลหนองใหญ่ อำเภอนาทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 85 คน ซึ่งได้นำมาคำนวณตามสูตรของเครซีและมอร์แกน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอนาทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ระดับปัญหาคุณภาพผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.42$ S.D. = 0.88) และ 2) ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอนาทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ระดับความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$ S.D. = 0.69)

คำสำคัญ: แนวทางการจัดการ, สวัสดิการสังคม, คุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ

Abstract

This research aims to study 1) quality of life problems of the elderly in the area of Nong Yai Subdistrict Administrative Organization, Phon Thong District, Roi Et Province and 2) Welfare needs of the elderly in the area of Nong Yai Subdistrict Administrative Organization, Phon Thong District, Roi Et Province. This research is a quantitative research. The sample of this research consisted of 85 elderly in the area of Nong Yai Subdistrict, Phon Thong District, Roi Et Province. The sample size was determined by Krejcie and

Morgan's formula. The research instrument included a questionnaire and data were analyzed using basic statistics, including percentage, mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.).

The results of this research indicated that 1) quality of life problems of the elderly in the area of the Nong Yai Subdistrict Administrative Organization, Phon Thong District, Roi Et Province found that the overall level of quality of the elderly problems was at a moderate level ($\bar{X} = 3.42$ S.D. = 0.88) and 2) welfare needs of the elderly in the area of Nong Yai Subdistrict Administrative Organization, Phon Thong District, Roi Et Province. It was found that the overall level of welfare needs of the elderly was at a high level ($\bar{X} = 4.31$ S.D. = 0.69).

Keywords: management guidelines, social welfare, quality of life, elderly.

บทนำ

จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลก (WHO) มีการคาดการณ์ว่าจำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3 ต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2573 คาดว่าจะมีจำนวนประชากรสูงอายุมากถึงประมาณ 1.4 พันล้านคนและจะเพิ่มขึ้นถึง 2 พันล้านคนในปี พ.ศ. 2593 ทวีปเอเชียจะมีประชากรสูงวัยมากที่สุดในโลก โดยคาดว่าสัดส่วนผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในทวีปเอเชียจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นซึ่งถือเป็นประเทศที่มีประชากรสูงวัยมากที่สุดในโลกและถือเป็นประเทศแรกของโลกที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัว (Super-aged Society) (กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข, 2563) โดยปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุ (Aging Society) อย่างสมบูรณ์ หรือมีสัดส่วนจำนวนประชากรที่อายุมากกว่า 65 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ มากกว่า 79% เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศ ตามนิยามขององค์การสหประชาชาติ (UN) โดยในปี 2564 ประชากรไทยที่อายุ 65 ปีขึ้นไปมีจำนวนอยู่ที่ประมาณ 9 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนราว 12.80% เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียนแล้ว ไทยมีสัดส่วนประชากรสูงอายุต่อประชากรทั้งหมด มากเป็นอันดับ 2 เป็นรองเพียงสิงคโปร์เท่านั้น ไทยถูกคาดการณ์ว่าจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาประเทศแรกของโลกที่ก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุแบบสมบูรณ์ (Aged Society) หรือมีสัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นแตะ 149 ของประชากร ทั้งหมดในปี 2565 เป็นอย่างรวดเร็ว (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2564)

จากโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ประเทศเผชิญกับประเด็นท้าทายต่างๆ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไทย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่ “แก่ก่อนรวย” โดยข้อมูลการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย ปี 2557 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า มีผู้สูงอายุมากถึง 1 ใน 3 ของผู้สูงอายุทั้งหมดที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน สัดส่วน 34.30% (เส้นความยากจน ปี 2557 เท่ากับ 2,647 บาทต่อคนต่อเดือน หรือ 31,764 บาทต่อคนต่อปี) และปี 2560 เท่ากับ 2,667 บาทต่อคน ต่อเดือน หรือ 32,004 บาทต่อคนต่อปี นอกจากนี้ ผู้สูงอายุไทยยังได้รับการศึกษาค่อนข้างน้อย โดยมากกว่าครึ่งจบการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา ทำให้มีข้อจำกัดในการเข้าถึงโอกาสในการทำงานเชิงเศรษฐกิจและโอกาสที่จะเข้าถึงบริการต่างๆ ของภาครัฐ ทำให้สัดส่วนผู้สูงอายุในลักษณะการพึ่งพิงประชากรวัยแรงงานมากขึ้น โดยอัตราส่วนระหว่างประชากรวัยแรงงานต่อผู้สูงอายุจะลดลงเหลือเพียง 2 คน ต่อผู้สูงอายุ 1 คน ในอีกประมาณ 20 ปี ซึ่งผู้สูงอายุไทยมีแนวโน้มที่จะเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังและมีภาวะทุพพลภาพมากขึ้นตามอายุ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป (สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ, 2561)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่มีประชากรทั้งสิ้น 11,403 คน ชาย 5,648 คน หญิง 5,755 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 137 คน/ตร.กม. จำนวนผู้สูงอายุ กลุ่มติดสังคม 1,190 คนเป็นผู้สูงอายุ ที่สามารถช่วยเหลือ ตนเองได้ดี สุขภาพดี ไม่มีโรคเรื้อรัง หรือมีโรคเรื้อรัง แต่ควบคุมได้ สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ โดยอิสระ กลุ่มติดบ้าน 158 คนเป็นผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้ หรือต้องการความช่วยเหลือ บางส่วน กลุ่มติดเตียง 24 คนเป็นผู้สูงอายุ ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเอง ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น ผู้ดูแล ใกล้ชิดหรือบุตรหลาน ควรปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่, 2565)

จากสิ่งที่เกิดขึ้นด้วยการศึกษาข้อมูลมานั้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกความต้องการจัดการสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด และเพื่อจะได้พบปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด และ ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความต้องการจัดการสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ โดยมุ่งเน้นการศึกษาปัญหาคุณภาพชีวิตและความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุ รายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-80 ปีขึ้นไป ในหมู่บ้านดอนชาด ตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนทั้งหมด 110 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่, 2565)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-80 ปีขึ้นไป ในหมู่บ้านดอนชาด ตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนทั้งหมด 85 คน ซึ่งได้นำมาคำนวณจากการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างตามสูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งเครื่องมือการวิจัยออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สภาพสมรส

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

การหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นผ่านวิธีการสร้างและทดสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการนำ การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญให้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณา ความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา โดยนำผลที่ได้จากค่า IOC ผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ตลอดจน ปรับปรุง ข้อคำถามให้มีความชัดเจน และกระชับไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึง กับประชากร แต่มีใช้ตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่า ความเชื่อมั่นด้วยวิธีการวัดความสอดคล้อง ภายในของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนรวมของ ทุกข้อคำถามเป็นรายข้อ ซึ่งมีค่า .30 ขึ้นไป จากนั้น คณะผู้วิจัยนำคำถามที่ผ่านเกณฑ์ ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ซึ่งค่าความเชื่อมั่นมีค่า ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลการวิจัย โดยเริ่มต้นจากการ 1) ขออนุมัติหนังสือจาก คณะนิติรัฐศาสตร์เพื่อพื้นที่ลงพื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัย 2) นำหนังสือส่งไปท้องที่การบริหารส่วนตำบล หนองใหญ่ 3) ลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย 4) นำข้อมูลการวิจัยที่เก็บรวบรวมได้จาก แบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล และ 5.เขียนรายงานและสรุปผลการวิจัย

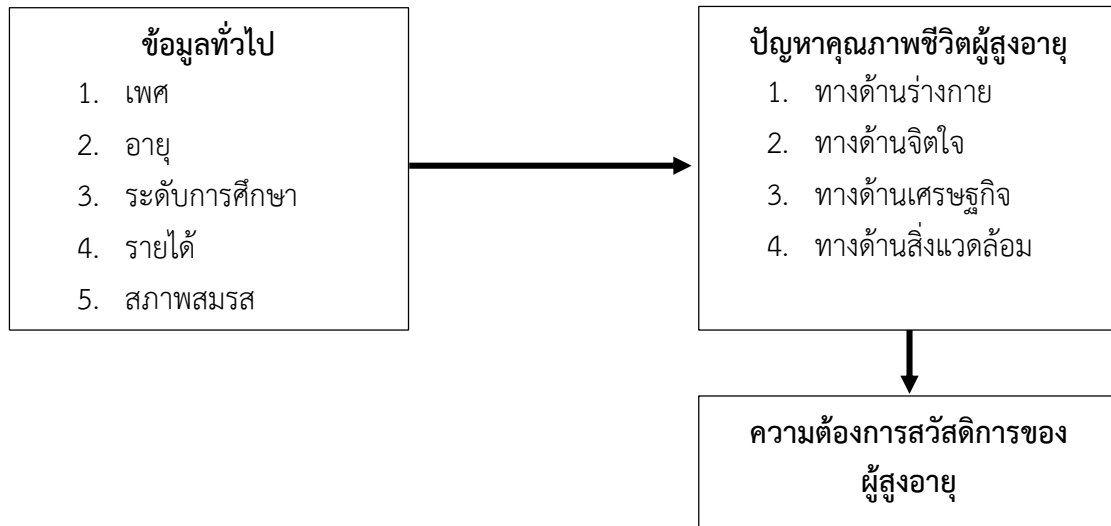
การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการวิเคราะห์โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2557)

ค่าเฉลี่ย		ระดับปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
4.21-5.00	หมายถึง	ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	หมายถึง	ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก
2.61-3.40	หมายถึง	ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง
1.80-2.60	หมายถึง	ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.80	หมายถึง	ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เรื่องความต้องการจัดการสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด และนำมาประมวลเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ความต้องการจัดการสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย ปรากฏรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 62.35 มีช่วงอายุ 60-64 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.76 ระดับการศึกษาสูงสุดประถมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 50.59 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 68.24 และมีสถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ 64.71 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	32	37.65
	หญิง	53	62.35
อายุ	60 – 64 ปี	27	31.76
	65 – 69 ปี	25	29.41
	70 – 74 ปี	9	10.59
	75 – 79 ปี	17	20.00
	80 ปี ขึ้นไป	7	8.24
ระดับการศึกษา	ไม่เคยศึกษา	0	0.00
	ประถมศึกษาตอนต้น	12	14.12
	ประถมศึกษาตอนปลาย	43	50.59
	มัธยมศึกษาตอนต้น	16	18.82
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	9	10.59
	อนุปริญญาตรี	2	2.35
	ปริญญาตรี	3	3.53

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
รายได้	สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00
	น้อยกว่า 5,000 บาท	58	68.24
	5,001 – 10,000 บาท	27	31.76
	10,001 – 15,000 บาท	0	0.00
	15,000 บาทขึ้นไป	0	0.00
สถานภาพ	โสด	4	4.71
	สมรส	55	64.71
	หม้าย	21	24.71
	หย่าร้าง	5	5.88
	แยกกันอยู่	0	0.00

1. ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอนาทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 2 ระดับปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุแต่ละด้าน

ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านร่างกาย	3.03	0.91	ปานกลาง
ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านจิตใจ	3.28	0.92	ปานกลาง
ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านเศรษฐกิจ	2.98	1.05	ปานกลาง
ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านสภาพแวดล้อม	4.37	0.64	มากที่สุด
รวม	3.42	0.88	ปานกลาง

ตาราง 2 ระดับปัญหาคุณภาพผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$ S.D. = 0.88) และพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.37$ S.D. = 0.64) รองลงมา ได้แก่ ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.28$ S.D. = 0.92) ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.03$ S.D. = 0.91) และปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.98$ S.D. = 1.05) ตามลำดับ

2. ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอนาทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 3 ระดับความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุแต่ละด้าน

ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านร่างกาย	4.61	0.57	มากที่สุด
ต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านสภาพจิตใจ	4.42	0.67	มากที่สุด
ต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านเศรษฐกิจ	4.20	0.71	มาก
ต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านสภาพแวดล้อม	4.02	0.80	มาก
รวม	4.31	0.69	มาก

จากตารางที่ 3 ระดับความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$ S.D. = 0.69) และพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.61$ S.D. = 0.57) รองลงมา ได้แก่ ต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านสภาพจิตใจ ($\bar{X} = 4.42$ S.D. = 0.67) ต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.20$ S.D. = 0.71) และต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.02$ S.D. = 0.80) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1) ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ปัญหาคุณภาพผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$ S.D. = 0.88) และพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.37$ S.D. = 0.64) รองลงมา ได้แก่ ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.28$ S.D. = 0.92) ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.03$ S.D. = 0.91) และ ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.98$ S.D. = 1.05) ตามลำดับ

1.1) ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านร่างกาย พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอาการมีอาการปวดเมื่อยตามตัว มีอาการมองไม่ชัด มีอาการได้ยินเสียงไม่ชัดเจน สาเหตุของปัญหามาจากการเสื่อมและถดถอยของอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย กล้ามเนื้อและกระดูกต่างๆ ไม่แข็งแรง เคลื่อนไหวช้า การทำงานของอวัยวะต่างๆ ลดลง

1.2) ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านจิตใจ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่รู้สึกเหงา รู้สึกเบื่อหน่าย ท้อแท้ คิดถึงลูกหลาน สาเหตุของปัญหาเกิดจากการที่ผู้สูงอายุต้องอยู่คนเดียว เกิดการคิดมากคิดถึงลูกหลาน ในขณะที่ลูกหลานต้องออกจากบ้านเพื่อไปทำมาหากินต่างจังหวัด นานๆ ครั้งจะกลับมาเยี่ยมที่บ้าน

1.3) ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านเศรษฐกิจ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีเงินออมหรือเงินเก็บสำหรับใช้ในยามฉุกเฉิน มีปัญหาเรื่องหนี้สิน มีปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เช่น ค่าไฟฟ้า น้ำ สาเหตุของปัญหาเกิดจากการที่รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย การไม่มีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้และการมีหนี้สิน

1.4) ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านสภาพแวดล้อม พบว่าผู้สูงอายุในชุมชนของท่านมีปัญหาสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด การลักขโมย สาเหตุของปัญหาเกิดจากการที่มีการแพร่กระจายของยาเสพติด ประเภทยาสูบและน้ำใบกระท่อมเป็นหลัก เนื่องจากปัจจุบันยาเสพติดได้ขยายตัวอย่างรุนแรง มีวัยรุ่นจำนวนมากที่หลงผิดไปเสพยาเสพติด

สอดคล้องกับ รำพรรณ ศิริจันทร์ (2555, 124-130) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตและการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลหนองผึ่ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลหนองผึ่ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบในแต่ละด้าน พบว่า ด้านร่างกายผู้สูงอายุจะมีอาการปวดเมื่อย อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย และเป็นอุปสรรค ไม่สามารถทำงานในสิ่งที่ต้องการได้ ด้านจิตใจ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาเหงาโดดเดี่ยว เศร้า หดหู่สิ้นหวังมากที่สุด ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมพบว่า ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนบ้านมากที่สุด ในขณะที่ผู้สูงอายุจะถูกเสียดสี ว่ากล่าวจากลูกหลานและครอบครัวอื่นมากที่สุดและในด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมมองพบว่าส่วนราชการต่างๆ ให้การอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ในระดับปานกลาง เมื่อมองเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการภาครัฐให้กับผู้สูงอายุ พบว่าการจัดสวัสดิการของภาครัฐยังอยู่ในระดับที่น้อย โดยเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า การจัดสวัสดิการ

เกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจะมีมากที่สุดสำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการจัดสวัสดิการไว้เป็นด้านๆ ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ผู้สูงอายุ ส่วนมาก มีปัญหาทางด้านร่างกาย เช่น การปวดเมื่อยทางด้านร่างกาย เช่น ปวดเข่า ปวดข้อ ปวดกระดูก ดังนั้นแนวทางการจัดสวัสดิการที่เหมาะสม คือ การจัดการให้ที่การตรวจสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้านทุกเดือนด้านจิตใจ เนื่องจากพบว่าในเวลากลางวันผู้สูงอายุจะอยู่อย่างโดดเดี่ยวเพราะลูกหลานไปทำงานกันหมดเพราะฉะนั้นควรจัดให้มีกิจกรรมทำให้ผู้สูงอายุได้ทำร่วมกัน เช่น การฟังธรรมะ สัจจะ ฟังขอ ฟังข่าว เป็นต้น ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีกิจกรรมทางสังคมน้อย การเดินทางไปไหนมาไหนไม่สะดวก การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมที่สุด คือ การสร้างเวทีให้ผู้สูงอายุได้พบปะกันบ่อยๆ และควรมีการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุในกิจกรรมที่จัดขึ้นด้วย และด้านสิ่งแวดล้อม ผู้สูงอายุส่วนมากขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ทั้งในบ้าน นอกบ้าน ที่สาธารณะ ดังนั้น การจัดการอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เช่น การการจัดทำราวจับในสถานที่ต่างๆ การทำทางเท้าสำหรับผู้สูงอายุ การจัดสถานที่ต่างๆ ให้มีความปลอดภัย เป็นต้น

2) ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอนาทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$ S.D. = 0.69) และพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.61$ S.D. = 0.57) รองลงมา ได้แก่ ต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านสภาพจิตใจ ($\bar{X} = 4.42$ S.D. = 0.67) ต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.20$ S.D. = 0.71) และต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.02$ S.D. = 0.80) ตามลำดับ

2.1) ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านร่างกาย พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความต้องการสวัสดิการทั้ง 5 ด้าน ให้มีบริการรับส่งท่านเพื่อเดินทางไปพบแพทย์เมื่อยามจำเป็น ให้มีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เพื่อให้บริการตรวจสุขภาพ ให้มีการจัดตั้งศูนย์สุขภาพชุมชนภายในหมู่บ้าน ให้มีการเผยแพร่และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ให้มีการฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุ และประชาชนทั่วไป

2.2) ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านจิตใจ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความต้องการสวัสดิการทั้ง 5 ด้าน ให้มีศูนย์รับฟัง และให้คำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาด้านจิตใจ ให้มีบริการออกเยี่ยมที่บ้าน ให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับผู้สูงอายุ ให้มีการจัดทัศนศึกษาเพื่อเรียนรู้และท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ

2.3) ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านเศรษฐกิจ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความต้องการสวัสดิการทั้ง 5 ด้าน จัดให้มีตลาดนัด หรือตลาดขายสินค้าราคาถูกในชุมชนเพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปตลาด จัดตั้งกองทุนการออมสำหรับผู้สูงอายุเพื่อใช้ในยามฉุกเฉินหรือจำเป็น จัดให้มีกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุเพื่อช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดการศพและจัดพิธีศพ จัดให้มีแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้ผู้สูงอายุกู้ยืม มีการสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพ เช่น การทำบั้งไฟ เสื่อกก

2.4) ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุทางด้านสภาพแวดล้อม พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความต้องการสวัสดิการทั้ง 5 ด้าน ให้มีการดูแลเรื่องที่พักอาศัยให้มีความมั่นคง ปลอดภัย จัดให้มีสถานที่พักผ่อนชรา จัดให้มีห้องน้ำที่เหมาะสม สำหรับผู้สูงอายุ เช่นการสร้างราวจับในห้องน้ำ ดูแลเรื่องถนนหนทางที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ จัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่ รวมทั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าในครัวเรือน

สอดคล้องกับ พรอนันต์ กิตติมั่นคง (2547, 109-110) ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษามีดังนี้พบที่ 1. ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านที่อยู่อาศัยที่มีความต้องการในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาตามภูมิลำเนาพบว่า เขตเทศบาลนคร ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในระดับมาก 5 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย รองลงมา ได้แก่ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนด้านที่มีความต้องการต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ส่วนเขตเมือง ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในระดับมาก 5 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ด้านนันทนาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่มีความต้องการต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย และเขตชนบท ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในระดับ มาก 5 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส รองลงมา ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่มีความต้องการต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ปลอดภัยเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ การซ่อมบำรุงหรือการสร้างทางสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการวิจัยความต้องการจัดการสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดนำเสนอออกเป็น 2 ข้อดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ประเด็นปัญหาของผู้สูงอายุ จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปัญหาใน 1 ด้าน คือ ทางด้านสภาพแวดล้อม และมีผู้สูงอายุมีปัญหาอยู่ในระดับกลาง คือ ปัญหาทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการให้ความรู้เบื้องต้นแก่ผู้สูงอายุและคนในชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่

1.2 ประเด็นความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุ จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการต้องการสวัสดิการใน 2 ด้าน ความต้องการสวัสดิการผู้สูงอายุด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และมีผู้สูงอายุบางส่วนมีความต้องการสวัสดิการด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจที่จะทำวิจัยในเรื่องนี้ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรขยายพื้นที่และจำนวนประชากรในการศึกษาและกลุ่มเป้าหมายเพิ่มมากขึ้นหรือทำการวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการจัดการสวัสดิการของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ต่างกันเพื่อทำการเปรียบเทียบ

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2563). *ก้าวอย่างของประเทศไทย สู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แบบ*. สืบค้นจาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30476>

- บุญชม ศรีสะอาด. (2557). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พรอนันต์ กิตติมั่นคง. (2547). **การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา. นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- รำพรรณ ศิริจันทร์. (2555). **คุณภาพชีวิตและการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2564). **สังคม สูงอายุ แบบสมบูรณ์ คนไทยพร้อมแล้วหรือยัง**. สืบค้นจาก <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Aging-society-FB-30-04-21.aspx>
- สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ. (2561). **การศึกษาความแตกต่างลักษณะส่วนบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับการได้รับการบริการที่มีต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุ**. วารสารบัณฑิตศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่. (2565). **ฐานข้อมูลผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่**. ร้อยเอ็ด: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607–610.